

Datum

2024-04-29

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering

Förskolans namn

Beslutad av: Rektor

Gäller från och med: 2024-08-19

Tidpunkt för aktualisering: 2025-01

Dokumentägare: Rektor

TIBRO

Tibro kommun
543 80 TIBRO

www.tibro.se
kommun@tibro.se

Växel: 0504-180 00

1. Inledning

1.1 Lagstiftning

Skolan har i uppdrag att arbeta för en miljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Bestämmelser om detta finns i:

- **Barnkonventionen**
- **Skollagen 6 kap. (2010:800)**
- **Diskrimineringslagen (2008:567)**
- **Förskolans läroplan Lpfö18**

Enligt 6 kap. *skollagen* ska varje verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling samt genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling

Det ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av åtgärderna som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I planen ska det också finnas en rutin för akuta situationer så att personal vet hur de ska agera. Rutinerna ska vara kända av all personal. I *skollagen* framhålls även skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Syftet med att göra anmälningar är att förskolan ska granska sitt arbete och vidta åtgärder vid behov. Anmälningarna syftar inte till att rikta en anmälan gentemot ett specifikt barn.

I 3 kap. *diskrimineringslagen* finns regler om aktiva åtgärder mot *diskriminering*. Förskolan har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande. Löpande dokumentation ska genomföras och arbetet ska ske i samverkan med barn och personal på förskolan.

I det främjande arbetet ska samtliga diskrimineringsgrunder beaktas och arbetet ska integreras i den vardagliga verksamheten, i undervisningen, personalens förhållningssätt, i den fysiska lärmiljön och i valet av pedagogiskt material.

Det förebyggande arbetet ska inriktas på risk- eller problemområden som identifieras genom kartläggning av verksamheten. Kartläggning kan göras på olika sätt genom till exempel enkäter, organiserade samtal med barn och personal eller trygghetsvandringar. Kartläggningar ska analyseras och utifrån analysen ska varje förskola sätta upp mål för sitt förebyggande arbete. Förskolan ska också besluta om vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen. Det ska framgå vem som är ansvarig för åtgärderna, när och hur de ska utvärderas.

1.2 Definitioner

Diskrimineringslagen skiljer på 6 olika diskrimineringsformer:

Direkt diskriminering: När ett barn behandlas sämre än något annat i jämförbar situation och missgynnandet har samband med någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla lika olika).

Indirekt diskriminering: När tillämpning av bestämmelser eller kriterier framstår som neutrala men i praktiken missgynnar barnet i relation till någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla olika lika).

Instruktioner att diskriminera: Att ge order eller instruktioner till någon i lydads- eller beroendeförhållande att trakassera eller direkt/indirekt diskriminera.

Trakasserier: En enskild handling som kränker ett barns värdighet utifrån en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker ett barns värdighet.

Bristande tillgänglighet: När ett barn med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att barnet ska komma i en jämförbar situation med ett barn utan denna funktionsnedsättning.

Kränkande behandling är när ett barns värde kränks, men kränkningen inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömningen av kränkande behandling mellan barn ska stor vikt fästas vid barnets upplevelse. Det är den som upplever sig utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är kränkande.

Andra definitioner:

Främjande insatser: Det främjande arbetet har fokus på det positiva, att skapa en tillitsfull skolmiljö och respekt för allas lika värde. Det främjande arbetet förstärker sådant som fungerar och som vi vill se mer av.

Förebyggande åtgärder: Det förebyggande arbetet har fokus på att identifiera och avvärja risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering i utbildningen.

Diskrimineringsgrunderna:

1. Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

2. Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte identifierar sig som kvinna eller man genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födseln.

3. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter

4. Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som t.ex. hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som t.ex. buddhism, ateism eller agnosticism.

5. Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Vid funktionsnedsättning återfinns även neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som t.ex. ADHD och autism.

6. Sexuell läggning

Diskrimineringslagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning.

7. Ålder

Med ålder menas hur många år en person har uppnått.

1.3 Målsättning

Målsättningen med planen är att den ska vara en hjälp i arbetet med att:

- **Främja** likabehandling och jämställdhet
- **Förebygga och förhindra** diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- **Förankra** arbetet hos samtliga barn, medarbetare och vårdnadshavare
- **Följa upp** de insatser som genomförts.

1.4 Planens innehåll

Planen har följande uppbyggnad:

- Främjande insatser
- Förebyggande åtgärder
- Resultat av kartläggningar från föregående läsår
- Utvärdering av mål från föregående läsår
- Mål och planerade insatser
- Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Rutiner för åtgärder i akuta situationer
- Årshjul som sammanfattar arbetet utifrån planen (Bilaga 1)

1.5 Delaktighet och förankring

Enligt skollagen och diskrimineringslagen ska arbetet med planen involvera både barn, personal och vårdnadshavare.

I skolan ges **barn** möjlighet att vara delaktiga i planen i samband med kartläggningar; till exempel genom att delta i trygghetsvandringar och enkäter. Det vardagliga arbetet ska också präglas av ett förhållningssätt som visar att barnens tankar, idéer och åsikter är av stor vikt.

Vårdnadshavare kan ta del av planen på respektive förskolans hemsida och deltar i kartläggningen genom att årligen besvara en enkät. Enkäten innehåller bland annat frågor om trygghet, likabehandlingsarbete och kränkande behandling. På utvecklingssamtalen lyfts alltid frågor kopplat till lekro.

All **personal** får information om planen vid läsårsstart. Arbetet utifrån planen synliggörs i ett årshjul samt redovisas/dokumenteras i verksamhetens kvalitetsarbete. Arbetssättet utifrån planen utvärderas i trygghetsteamet en gång per år på respektive förskola. Förskolans trygghetsteam består av en representant från varje enhet samt rektor.

2. Främjande insatser

Vårt främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde. All personal på förskolan ska vara goda förebilder och ha ett förhållningssätt som överensstämmer med läroplanens värdegrund. Personal ska arbeta aktivt med att vara medvetna om sitt eget beteende och agerande i alla vardagssituationer.

För att främja en trygg lärmiljö utgår förskolorna i Tibro kommun från följande tre gemensamma regler:

- Alla får vara med i gemenskapen, ingen ska känna utanförskap
- Inget barn bestämmer över något annat barn
- Om någon signalerar stopp måste man direkt sluta

Förskolans främjande arbete sker kontinuerligt under läsåret på följande sätt:

Hjälp text som tas bort innan publicering:

Här beskriver förskolan sitt främjande arbete, d.v.s. sådant som vi vill se mer av och som har fokus på det positiva med utgångspunkt i diskrimineringsgrunderna. Det kan t.ex. vara att uppmärksamma dagar som världsautismdagen, internationella Downs syndromdagen, högtider kopplade till olika religioner m.m. Det kan också handla om att se över och erbjuda barnlitteratur som belyser kulturer eller olika sätt att vara samt planerade reflektioner i arbetslagen för att få syn på hur vi tänker och möter barnen, kompetensutveckling m.m.

3. Förebyggande åtgärder

3.1 Kartläggningar och observationer

Förskolan arbetar aktivt med förebyggande åtgärder för att öka den upplevda tryggheten hos barnen.

Kartläggningar som genomförs:

- Februari: Enkät till barn och vårdnadshavare. Analys av resultat från enkäterna görs på varje förskola.
- November: Trygghetsvandringar för barn för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga. Trygghetsvandringar görs fysiskt eller med stöd av bilder. Barn deltar i trygghetsvandringarna. Barnintervjuer.

Hjälp text som tas bort innan publicering:

*Här kan förskolan beskriva om ytterligare kartläggningar har genomförts (till exempel sociogram, sociografisk inventering, kartläggning av normer i gruppen) alternativt andra observationer. Om förskolan inte har genomfört något annat än det som anges ovan behöver ingenting fyllas i under denna rubrik. OBS: Resultat av kartläggningar anges **inte** här.*

3.2 Andra förebyggande åtgärder

Hjälp text som tas bort innan publicering:

Här beskriver förskolan vilka andra förebyggande insatser som har genomförts, d.v.s. vad förskolan gör för att identifiera och avvärja risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering. Tex. gruppindelningar, närvarande pedagoger, medveten positionering, fokus på förebyggande åtgärder under grupphandledning från specialpedagog, introduktion till nyanställda och timvikarier, kompetensutveckling m.m.

4. Resultat och analys av kartläggningar HT23-VT24

Trygghetsvandringar

Enkätresultat

Övriga kartläggningar eller observationer

(Ta bort rubriken om inga övriga kartläggningar har gjorts)

Hjälp text som tas bort innan publicering:

Under rubrikerna beskrivs resultat och analys av de kartläggningar som genomfördes under föregående läsår.

Anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Hjälp text som tas bort innan publicering:

Frågor som är bra att följa upp och dokumentera:

- *Antal anmälningar av kränkande behandling under läsåret (ökning eller minskning i jämförelse med tidigare läsår)*
- *Vilken/vilka typer av kränkningar som var vanligast*
- *Antal anmälningar om trakasserier under läsåret (ökning eller minskning i jämförelse med tidigare läsår)*
- *Antal anmälningar av diskriminering under läsåret (ökning eller minskning i jämförelse med tidigare läsår)*
- *Om någon diskrimineringsgrund förekom oftare än andra i anmälningarna*
- *Antal anmälningar fördelat på kön*
- *Hur stor andel av anmälningarna som bedömdes vara kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering*
- *Om antalet anmälningar sticker ut i någon åldersgrupp*
- *Vilka platser som oftast förekommer i samband med kränkningar, trakasserier eller diskriminering*

5. Utvärdering av mål från HT23–VT24

Mål 1:

Följande insatser har genomförts

-
-

Analys av genomförda insatser

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats

-
-

Mål 2:

Följande insatser har genomförts

-
-

Analys av genomförda insatser

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats

-
-

6. Mål och planerade insatser HT24–VT25

Genomförda kartläggningar samt utvärdering av tidigare mål har resulterat i att följande mål har formulerats för läsåret 2024–2025.

Mål 1:

Planerade insatser/aktiviteter:

-
-

Mål 2:

Planerade insatser/aktiviteter:

-
-

Hjälp text som tas bort innan publicering:

Ange vem/vilka som är ansvariga för att genomföra de planerade insatserna och när de ska följas upp (krav i skollagen).

7. Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Alla människor har lika värde. Nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska genomsyra verksamheten.

För att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling arbetar vi utifrån ett förhållningssätt med närvarande pedagoger. Barn lämnas inte utan tillsyn på förskolan. I de fall barn önskar att leka ostört på egen hand bör utrymmen väljas där personal ändå kan utöva tillsyn, t.ex. genom en glasruta eller en dörr som står på glänt.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen. Ett barn som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad ska alltid tas på allvar. Varje incident av kränkande behandling ska resultera i en omedelbar reaktion från personal i förskolan.

Personal som blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper omedelbart genom att tydligt avbryta handlingen.

Så snart förskolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling har eller kan ha skett ska uppgifterna utredas. Utredningen ska dokumenteras. Innan en utredning genomförs informeras alltid rektor. Även vårdnadshavare kontaktas.

Om en vårdnadshavare känner oro eller har uppmärksammat någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vänder de sig till personal på förskolan. Om de upplever att personal är inblandad i diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontaktas ansvarig rektor.

8. Rutiner för åtgärder i akuta situationer

Personal uppmärksammar elev som kränker/trakasserar andra elever

1. Gå in och bryt om du ser en handling som kan vara en kränkning/trakasserier.
Tillkalla andra vuxna om du inte kan hantera situationen på egen hand.
2. Prata med inblandade parter. Det är viktigt att samtal med den som utsätter och den som utsätts sker separat. Använd t.ex. ritprat med barnen vid behov.
3. Kontakta vårdnadshavare.
4. En anmälan görs av den som uppmärksammat händelsen i det digitala systemet DF Respons. Anmälan ska ske skyndsamt.
5. Rektor tar emot anmälan och utser en eller flera utredare i DF-Respons. Systemet skickar automatiskt e-post till huvudmannens representant.
6. Ansvarig utredare bedömer om eleven har blivit utsatt för kränkning/ trakasserier/ Diskriminering och dokumenterar vilka åtgärder som behöver genomföras för att få stopp på kränkningarna.
7. Ansvarig utredare bedömer om händelsen var kränkande behandling/trakasserier, avslutar utredningen och bedömer om en uppföljning behövs.
8. Vid behov följs ärendet upp en eller flera gånger. Uppföljningar dokumenteras i DF-Respons.
9. Rektor granskar utredningen och uppföljningar samt avslutar ärendet alternativt ger förslag till ytterligare åtgärder och uppföljning.

Vuxna som kränker/trakasserar/diskriminerar barn

1. Gå in och bryt när du ser att en handling kan vara en kränkning/trakasserier/ diskriminering.
2. Tillkalla andra vuxna om du inte kan hantera situationen på egen hand.
3. Möt barnet som har blivit utsatt och ta reda på hur hen upplevde situationen.
4. Kontakta rektor.
5. Rektor genomför samtal med berörd vuxen.
6. Rektor kontaktar vårdnadshavare.
7. Rektor gör en anmälan i DF-Respons.
8. Rektor utreder händelsen. Systemet skickar automatiskt e-post till huvudmannens representant.
9. Rektor följer steg 7–9 ovan.
10. Uppföljning med barn/vårdnadshavare sker inom en vecka. I samband med uppföljningen utvärderas de akuta åtgärderna.
11. Om handlingen anses vara ett brott kontaktas sociala myndigheter och polis.

Bilaga: Årshjul utifrån plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Augusti	September	Oktober
<p>Fortsatt planering av aktiviteter utifrån målen.</p> <p>Varje förskola utser ett trygghetsteam där en representant från varje avdelning deltar.</p> <p>Rektor informerar nya medarbetare om förskolans plan och var den finns.</p> <p>Pedagoger på avdelningen informerar nya vårdnadshavare om förskolans plan i samband med introduktion.</p>	<p>Förskolans ledningsgrupp ser till att ny plan publiceras på respektive förskolas hemsida.</p> <p>Gemensam administration informerar vårdnadshavare på Infomentor var planen finns. Personal informerar om planen på föräldramöte.</p> <p>Rektor planerar tidsåtgång för trygghetsteamets uppgifter och kallar till träffar enligt årshjulet.</p> <p>Varje förskola börjar aktivt arbeta med de utvalda målen.</p>	<p>Resultat av trygghetsvandringar sammanställs av trygghetsteamet och synliggörs för personal och elever.</p> <p>Dokumentation sparas för att kunna läggas in i planen för nästa läsår (reviderad mall publiceras i februari).</p>
Juli		November
		<p>Trygghetsvandringar och barnintervjuer genomförs för att kartlägga otrygga platser.</p> <p>Varje arbetslag noterar vad de vill uppmärksamma utifrån trygghetsvandringar.</p>
Juni		December
<p>Trygghetsteamet gör klart uppföljningen av nuvarande mål.</p> <p>Nya mål formuleras till kommande läsår.</p> <p>Planering av aktiviteter utifrån målen påbörjas.</p>		<p>Förskolans processgrupp reviderar mallen till planen för nästa läsår.</p>
Maj		Januari
		<p>Trygghetsteamet sammanställer och analyserar resultat av vandringar och sparar dokumentationen till ny plan.</p> <p>Enkät till vårdnadshavare.</p>
April	Mars	Februari
<p>Trygghetsteamet tar del av enkätresultat och analyserar svaren. Resultat och analys skrivs in nya planen för nästa läsår.</p> <p>Trygghetsteamet tar del av rektors analys av anmälningar och dokumenterar i ny plan.</p> <p>Trygghetsteamet presenterar resultat och analys av enkät samt trygghetsvandring för all personal på APT i april eller maj.</p>	<p>Rektor analyserar anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.</p>	<p>Gemensam administration lägger ut reviderad mall för enheternas nya plan på Inredan.</p>